

Kyrknyckeln

A woman with dark, curly hair is wearing a traditional Sami shawl (gákti) with a red and blue patterned design and long red and white fringes. She is also wearing several large, ornate silver brooches (spil) on her chest. The background is a blurred green forest.

En tidning från Svenska kyrkan i Luleå • Nr 3 2021

Tema

Val

Pia-Maria
återerövrade
sitt hjärtas språk

Mats, Jesus
och konsten
Sid 6-7

Möt kyrkovalets
toppkandidater
Sid 8-11

En helg med Kent Wisti
och Susanne Dahl
Sid 13

Svenska kyrkan
I LULEÅ

**Jourhavande
PRÄST**

AKUT SAMTALS- OCH KRISSTÖD

TELEFON: 112
CHATT
DIGITALT BREV

www.svenskakyrkan.se/jourhavandeprast

Svenska kyrkan

PALVELEVA PUHELIN

020-26 25 00

www.svenskakyrkan.se/palvelevapuhelin

JOKA ILTA KLO 21-24

Ruotsin kirkko

I detta nummer

Pia-Maria valde att återvända	sid 3-5
Mats andliga resa	sid 6-7
Kyrkovalet i Luleå domkyrkoförsamling	sid 8-9
Kyrkovalet i Nederluleå församling	sid 10-11
Krönika: Alla kan bidra till gott	sid 12
Notiser	sid 13
Smått och gott	sid 14
Kultur: Återvändaren	sid 15
Kyrkoval 19 september	sid 16

OMSLAGSBILD: Pia-Maria Nutti Holmgren. Foto: Simon Eliasson.

KN-Kyrknyckeln är en tidning från Svenska kyrkan i Luleå. Tidningen utges av Luleå domkyrkoförsamling och Nederluleå församling med fyra nummer per år och delas ut gratis till alla hushåll i församlingarna. Tidningen finns även att läsa på vår webbplats www.svenskakyrkan.se/lulea

Ansvarig utgivare: Kyrkoherde Richard Marklund, Nederluleå församling.
Ställföreträdande ansvarig utgivare: Domprost Charlott Rehnman, Luleå domkyrkoförsamling.

Redaktör: Eva Bergman (Nederluleå församling)
I redaktionen: Ulf Boström, Catrine Kostenius.

Hör gärna av dig via e-post till kyrknyckeln.lulea@svenskakyrkan.se

Vi ansvarar inte för inskickat material som vi inte har beställt. Däremot tar vi gärna emot redaktionella tips.

Redaktionens postadress: Nederluleå församling, att. Kyrknyckeln, Box 42, 954 21 Gammelstad.

Luleå domkyrkoförsamling, växel 0920-26 48 00
Nederluleå församling, växel 0920-27 70 00

Tryckt på miljövänligt papper hos Lule Grafiska AB.

Nästa nummer av Kyrknyckeln kommer i november 2021.

Har du inte fått tidningen? Mejla namn och adress till kyrknyckeln.lulea@svenskakyrkan.se

Konsten att välja

Livet består av oändligt många val. Att stå i en kassakö i en butik och ångra sitt val när kön intill minskar betydligt fortare, känner nog alla igen. Det är ju ganska harmlöst. Egentligen. Men att välja fel kö på en flygplats i Paris och missa planet hem är kanske inte lika oförargligt. Men det brukar lösa sig ändå – om du frågar mig.

Det här numret av Kyrknyckeln handlar om olika val. Pia-Maria Nutti Holmgren i Luleå bestämde sig för att återerövra sitt hjärtas språk, nordsamiska. Hon sökte och kom in på språkutbildningen i Kautokeino. Hennes dotter fick henne att ta steget efter att själv ha studerat språket under ett år.

Råneåbon och tidigare Gammelstadsbon Mats Wikström har alltid varit vad man kallar en sökare. Han har gått ur Svenska kyrkan och in igen. Nu deltar han regelbundet i gudstjänster och sjunger i ortens kyrkokör.

När du får den här tidningen i brevlådan är det en och en halv vecka kvar till kyrkovalet. Svenska kyrkan är demokratiskt uppbyggd och genom att rösta i kyrkovalet den 19 september påverkar du vad kyrkan ska göra. På sidorna 8-11 kan du läsa vad toppkandidaterna i Luleå domkyrkoförsamling och Nederluleå församling tycker i några olika frågor.

Till sist hoppas jag att vi ses under tacksägelsehelgen i Gammelstad i oktober. De inbjudna gästerna är Kent Wisti präst, bildkonstnär, författare och satiriker och Susanne Dahl, universitetspräst, skribent och återkommande röst i Morgonandakten i P1.

Håll med om att det låter som att vi har en spännande höst framför oss!

Trevlig läsning,
Eva Bergman, redaktör

Följ oss på Facebook och Instagram

Luleå domkyrkoförsamling
facebook.com/luleadomkyrko
instagram.com/luleadomkyrko

Nederluleå församling
facebook.com/nederlulea
instagram.com/nederluleaforsamling

Svenska kyrkan
I LULEÅ

Samisk slöjd och hantverk är värdefulla uttryck för den samiska kulturen menar Pia-Maria Nutti Holmgren som här visar upp en sommarkolt.

Pia-Maria valde att återvända

Vi träffas på Pia-Maria Nutti Holmgrens arbetsplats Norrbottens Museum för att prata om hennes egna val i livet, val som andra gjort och händelser som har haft stor påverkan på hennes liv.

Pia-Maria var åtta år när hennes mamma dog, bara 26 år gammal. Det har påverkat hennes liv på ett märkbart sätt. Föräldrarna hade träffats i Härnösand i mitten av 60-talet. Hennes pappa Kaj-Thonny var svensk och mamma Elin-Anna var same och kom ursprungligen från byn Idivuoma två mil söder om Karesuando. På den tiden var det vanligt att samer flyttade söderut.

Många lämnade norra Sverige för att komma härifrån och på något sätt bli fri från sin kultur. Flyttlasset gick också söderut för Elin-Anna.

– Hon ville leva det svenska livet.

Renskötande samer

Efter mammans begravning pratade mormor Agneta med Pia-Marias pappa om framtiden. Hon beskriver sin mormor med kärlek i rösten och

understryker att hon var en mycket bestämd dam.

– Mormor sa till pappa att Pia-Maria ska vara med oss på somrarna och de andra skolloven, och så fick det bli.

Somrarna tillbringade Pia-Maria med mormor Agneta och morfar Lars i Lainiovuoma sameby. De var renskötande samer och flyttade under somrarna med renarna från Karesuando till platsen för kalvmärkning i Norge. Med dem fick Pia-Maria leva nomadliv och bli en del av den samiska kulturen. Morfar lärde henne att ha respekt för naturen och av mormor fick hon lära sig att sy och slöjda. Mormor såg alltid till att Pia-Maria

Pia-Maria bär Karesuandokolten, det syns på detaljerna.

hade kolt, skor och mössor och sa att hon skulle bära de samiska kläderna med rak rygg.

– Jag har alltid burit kolten med stolthet, det är det finaste jag har att sätta på mig, säger Pia-Maria.

Hjärtats språk

Det samiska språket var också en gåva. Även om morföräldrarna pratade svenska med Pia-Maria talade alla omkring henne samiska. Hon blir lyrisk när hon berättar om sina språkupplevelser.

– Samiskan har alltid varit mitt hjärtas språk.

Pia-Maria som är sångerska, musiker och låtskrivare har sjungit och spelat sedan hon var barn. Som vuxen började hon sjunga på samiska och så småningom också jojka. För elva år sedan ställde Pia-Maria upp i Sámi Grand Prix, en samisk musiktävling som anordnas i Kautokeino i Norge under påskhelgen varje år.

– Det är den samiska melodifestivalen.

”

I den samiska traditionen är konfirmationen ett steg in i vuxenvärlden och det syns även på kolten

”

Tävlingsbidraget som Pia-Maria sjöng heter ”Geaidnu”. Hon skrev musiken och hennes moster Ingegerd skrev texten. Låttiteln ”Geaidnu” blir ”Vägen” i svensk översättning. Och det gick vägen. Hon vann nämligen Sámi Grand Prix 2010.

– För mig var det en språklig seger.

Kristen tro

Och på tal om väg. Pia-Maria valde den andliga vägen. Hon berättar att när hennes mamma dog blev pappa kristen. Han träffade en ny kvinna, gifte om sig och Pia-Maria fick ett syskon. Hela familjen gick i kyrkan

och engagerade sig i kyrkans verksamhet. Att få lyssna på predikan, sjunga och vara en del av gemenskapen berikade hennes liv. På den tiden var det i en frikyrkoförsamling och som vuxen har hon valt medlemskap i Svenska kyrkan. Att komma i kontakt med kyrkan som liten och få forma sin gudstro har varit en enorm styrka menar Pia-Maria.

– Min tro är mitt fundament i livet, när allt annat rämnar består den.

Pia-Maria berättar att kyrkan och den kristna tron spelar en viktig roll för många samer. Dop, konfirmation och bröllop är alla betydelsefulla kyrkliga traditioner. Konfirmationen signalerar att en ung same lämnat tiden som barn bakom sig och har blivit vuxen.

– I den samiska traditionen är konfirmationen ett steg in i vuxenvärlden och det syns även på kolten.

Försoningsarbete

Svenska kyrkan är också samernas. Under höstens kyrkomöte kommer

Pia-Maria Nutti Holmgren i sin kolt som hon bär med stolthet. Den är en viktig del av hennes samiska arv.

en officiell ursäkt att ges för de oförrätter som begåtts mot samerna i historien. Bland annat kommer försoningsarbetet att bidra till att stärka och revitalisera de samiska språken i Svenska kyrkans verksamheter, vilket Pia-Maria tycker är glädjande. Hon håller också med ärkebiskop Antje Jackelén om att en ursäkt behöver åtföljas av handling. Pia-Maria understryker att förståelse för det samiska folkets historia och kultur är avgörande.

– Kunskap för alla inblandade är viktigt för att försoningsarbetet ska bli till handling.

Språklig familjeresä

Pia-Maria valde att återvända och förstärka sitt samiska ursprung genom att ta tillbaka det språk som hon bar inom sig men inte till fullo behärskade. Hon berättar om den språkliga familjeresä som hon gjort tillsammans med sina barn. Pia-Marias dotter Anna-Kajsa åkte till Kautokeino i Norge och studerade

det nordsamiska språket under ett år.

– När hon kom tillbaka sa hon du måste åka mamma.

Pia-Maria tog sin datters uppmaning på allvar och ifjol höstas gjorde hon slag i saken, sökte och kom in på språkutbildningen i Kautokeino.

Språket var den där pusselbiten som saknades för Pia-Maria.

– Nu har jag språket och känner mig äntligen hel.

Text: Catrine Kostenius

Foto: Simon Eliasson

Att vara i naturen och att vårda och respektera den är viktigt för Pia-Maria.

Mats andliga resa

Konstnär Mats Wikström har alltid varit intresserad av religion. Sökandet har på olika vägar lett honom fram till en relation med Jesus. Idag besöker han regelbundet gudstjänster i Råneå kyrka.

– Jag tycker det är märkligt och synd att det inte är fler som går i kyrkan. Man får ofta uppleva en bra predikan. Och då går man ut ur kyrkan som en bättre människa och det håller ju i sig, i alla fall några dagar.

Det går bra för Mats Wikström just nu. Det har inte alltid gjort det, men nu befinner han sig i ett flöde. Hela sitt liv har han känt sig svag och rädd, samtidigt som behovet att bli bekräftad har varit starkt.

– Den här osäkerheten har jag velat komma bort från, det har varit en drivkraft för mig att bli respekterad, att få en position.

Men nu har det vänt. Jobbuppdragen haglar och nyligen köpte Moderna museet i Stockholm in hans skulptur *Växandets vånda* och videoverket *Jag är en konstnär i Norrbotten*.

– Det var en stor och obegriplig bekräftelse. Konsten har varit ett sätt för mig att etablera mig i samhället, att få respekt. Till slut har det lyckats, jag förses dessutom med pengar, säger Mats och skrattar.

Mats visar upp några verk som han har förvarade på Konstnärernas Kollektivverkstad i Luleå. En bild föreställer en naken Mats i flera uppslagor och ett citat från Psaltaren: Salig är den som inte följer de ogudaktigas råd eller sitter bland bespottare utan har sin glädje i Herrens undervisning och begrundar hans ord dag och natt.

– Jag har väl känt mig litegrann som ett offer, men det gör jag inte längre, kommenterar Mats textvalet.

Eterkropp

Mats yrkeskarriär började under åttiotalet med en tjänst på landstinget där han skrev promemorior och gjorde utredningar. 1988 blev han över-

talig och började konstlinjen på Sunderby folkhögskola. Sedan dess har han i stort sett levt på sitt konstnärskap. En annan sträng på Mats lyra är musiken. Han är medlem i musikgruppen Eterkropp och skapar även musik i eget namn.

– Jag har inte någon särskild talang på området, möjligen på att skriva texter. Men att sjunga och sånt har jag fått träna på. Nu tycker jag att det låter ganska bra.

Råneåbiennalen

För fyra år sedan flyttade Mats till en gård i utkanten av Böle, några kilometer utanför Råneå.

– Där trivs jag. Jag känner att jag blivit accepterad i byn.

En av orsakerna till att han grundade Råneåbiennalen 2018 var att Mats ville komma närmare människor och trakten. Samtidigt var det en motståndsaktion mot den mer etablerade Luleåbiennalen som startade samtidigt. Mats kände sig lite utanför när det kom upp curatorer från Stockholm och allt var finansierat och välordnat. Den obstinata sidan i honom slog till och idén om en konstbiennial i Råneå kom till honom som en blixtnär från klar himmel.

– Jag har ett obstinat drag i mig.

”

Ett meddelande som jag har fått från Jesus är att jag inte ska döma mig själv, vilket jag har varit ganska bra på

”

Materialen varierar i Mats konst. Här bearbetar han ett krucifix som han en gång köpte i Italien till sin farmor.

Det har varit tydligare tidigare. Och jag har haft en förmåga att reta upp människor. Man säger saker som man kanske inte borde ha sagt, man sårar människor. Jag försöker numera ställa till rätta det där som jag gjorde förr, men fortfarande är jag inte på god fot med alla. Det är ju inte alla som vill. Men en del vill och då känns det jättebra att försonas.

Sökandet

Mats är till stora delar uppväxt i Arvidsjaur. Han minns sin farmor som gick omkring och sjöng kristna sånger och ville att barnbarnen skulle bli troende.

– Men jag lyckades aldrig bli det. Jag kände ingen koppling till något andligt.

Av och till genom livet har det religiösa intresset blommat upp. Ett tag i ungdomen var han dragen mot Krishnarörelsen. Under den tid på nittio-talet då han levde i Stockholm kom han i kontakt med en buddist som påverkade honom. Mats gick med i en buddistisk lekmanarörelse som träffades regelbundet.

– Men jag fick nog och slutade. Jag kände mig aldrig riktigt som en buddist, men det var en del av min längtan till något andligt.

Efter Stockholmstiden då Mats bodde i Gammelstad gick det andliga sökandet på sparlåga. Han gick ur Svenska kyrkan. Det var först efter flytten till Träskbrännan som hans hus heter, som en kontakt började spira med kyrkan. Mats började delta i gudstjänster och gick med i Råneå kyrkokör.

– Samtidigt började jag intressera mig för nyandlighet där man på olika sätt har kontakt med den andliga världen. Egentligen var det början till det som blev min kristna praktik och jag gick med i Svenska kyrkan igen.

Jesus

Men det är i hemmet i Träskbrännan som han har sin huvudsakliga kon-

Korset har en bild av en skäggig Mats högst upp.

– Inte tycker jag att jag är Jesus, men jag tycker inte det är att häda. Om man tror på Gud, att det finns en andlig makt så har vi den alla inom oss.

takt med den andliga världen. Mats mediterar regelbundet och där är Jesus alltid med.

– Jesus finns för mig som en väldigt tydlig gestalt som jag kan ha kontakt med. Den Jesus som jag har ser ut som en standard-Jesus. Jag tror inte han ser ut så men vi människor behöver en bild. Ett meddelande som jag har fått från Jesus är att jag inte ska döma mig själv, vilket jag har varit ganska bra på.

Samtidigt är han kritisk till kristendomens anspråk på att vara den enda sanna religionen.

– Det är högst beklagligt. Olika kulturer har olika sätt att förhålla sig till den andliga världen. För mig som är uppvuxen i västerlandet så är kristendomen en naturlig utgångspunkt. Andra har andra andliga förbilder att förhålla sig till.

*Text: Ulf Boström
Foto: Hans Granqvist*

Luleå domkyrkoförsamling

Snabbguide: åtta kandidater om fyra valfrågor

Foto: Viveka Österman, Vecken

 Socialdemokraterna	 Centerpartiet	 FRIMODIG KYRKA	 En levande kyrka Kristdemokrater i Svenska kyrkan
 Arbetarepartiet Social- demokraterna Yvonne Stålnacke	 Centerpartiet Ove Bucht	 Frimodig kyrka Margareta Granström	 Kristdemokrater i Svenska kyrkan Elisabet Bergdal
1. För oss är en kyrka som välkomnar alla oberoende av tro och tillhörighet viktig. Alla ska känna sig välkomna och värdefulla i kyrkan – all verksamhet ska ha ett inkluderande perspektiv. 2. Vi vill fortsätta arbetet att tillsammans med andra aktörer i samhället, skapa ett bra Luleå att leva och bo i, ett Luleå där alla får förutsättningar utifrån sina egna möjligheter. Vi ser nu tydligt att grupper ställs mot varandra, kyrkan måste tydligt stå upp mot rasism och religionsförtryck. Vara en mycket tydlig röst för medmänsklighet. Vi vill utveckla det ideella engagemanget och skapa mötesplatser för alla särskilt de ensamma och utsatta. 3. Om du vill vara del av en stor gemenskap, dela glädje och sorg. Bidra till att kyrkan finns för gudstjänster såväl som konserter, som stillhet och eftertanke. Om du vill med ditt engagemang skapa hopp och hjälpa andra, då skall du bli medlem. 4. Vi ser att behoven av stöd och gemenskap ökar, pandemin kommer att påverka på sätt som vi kanske inte ser ännu. Den största utmaningen blir att räcka till, att klara av att prioritera.	1. Centerpartiet och dess föregångare har i alla tider värnat om kyrkan, från att bygga och underhålla kyrkor och andra byggnader, få ihop erforderlig bemanning och att ekonomin är i balans. Vi fortsätter aktivt att ta upp viktiga sakfrågor för behandling i olika beslutsinstanser. 2. Vi vill prioritera att vidta åtgärder mot medlemstappet, att göra kyrkan mer synlig och relevant för människor, att öka barn- och ungdomsverksamheten. 3. Svenska kyrkan är en viktig aktör i vårt samhälle. I dagens snabbt föränderliga samhälle erbjuder/behöver kyrkan engagerade medlemmar att diskutera, utveckla, förklara och försvara kyrkans syn på dagsaktuella och framtida frågor. 4. Att leva upp till samhällets förväntningar. Medlemstappet minskar kyrkans intäkter, samtidigt som alla kostnader stiger. Denna utveckling hotar på sikt kyrkans ekonomi och därmed även förutsättningarna för kyrkans sociala arbete, diakonin.	1. Kyrkan ska vara en frimodig kyrka som har Jesus i centrum i allt arbete. Detta visar sig i trohet till Bibeln, omsorg och öppenhet mot alla människor, ansvarstagande för skapelsen, en iver att föra allt fler till en levande tro på Jesus Kristus. 2. Allt församlingsliv ska utgå från altarbordet och inte från sammanträdesbordet. Vi motsätter oss: centralisering, stordrift och sammanslagningar. Den lokala församlingen ska alltid vara kyrkans bas. Den "politiska" kultur som präglar kyrkan idag. 3. I denna svåra tid behövs de som bidrar till att bevara tron, det kristna arvet och kulturen i vårt land, människor; vilka bärs av tron och hoppet. 4. Tunnare sociala skyddsnät ger större behov av diakonin. Det diakonala arbetet bör präglas av lyhördhet och fantasi så att man ser när nya behov uppstår. Uppmuntra och utrusta församlingsaktiva att hjälpa till i det arbetet.	1. Kyrkan som har Jesus i centrum präglas av tillit och medmänsklighet där får vi gråta och glädjas tillsammans, därför strävar vi efter ett engagemang som är grundat på folkets övertygelse i stället för politiska åsikter. En positiv kraft i samhället. 2. En levande kristen kyrka för alla familjens åldrar genom exempelvis gudstjänster, körer, musik och utåtriktade verksamheter. Vi värnar om och står upp för människors unika, lika och okränkbara värde. Ekumeniken och samverkan med andra organisationer. 3. Kyrkan har en central roll i samhället bland annat med utbildad och erfaren personal vid kriser, även flera viktiga traditioner som exempelvis bröllop, begravningar, dop och nattvard samt ett viktigt värde som arkitektur-, kultur- och konstvärde. 4. Att nå ut med Guds kärlek och omsorg exempelvis genom att dela vårt vittnesbörd så att Jesus Kristus kan bli känd och att använda lekmännen så att vi når ut till olika sociala, etniska och kulturella grupper där det finns nöd. Lägger verksamhet även för vuxna.

Det är åtta nomineringsgrupper som ställer upp i valet till kyrkofullmäktige i Luleå domkyrkoförsamling. Totalt ska de dela på 35 platser, så kallade mandat. Här kan du läsa vad deras toppkandidater tycker i några olika frågor.

1. Varför ska man lägga sin röst på er?
2. Nämn tre områden ni vill prioritera de kommande fyra åren.
3. Varför ska man vara medlem och engagera sig i Svenska kyrkan?
4. Vad är den största utmaningen för Svenska kyrkans sociala arbete, diakonin?

Kyrkoval
19 SEP 2021

 Miljöpartisterna i Svenska kyrkan De Gröna	 POSK PARTIPOLITISKT OBUNDNA I SVENSKA KYRKAN	 SD	 VÄNSTERN I SVENSKA KYRKAN
 Miljöpartisterna i Svenska kyrkan De Gröna Anna Svahn Eriksson	 Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan Anna Wallström	 Sverige- demokraterna Nina Markström Svarvare	 Vänstern i Svenska kyrkan Nina Berggård
1. Miljöpartiet vill att alla medborgare ska känna att de är sedda och har en given plats i sin omgivning. Att rösta på oss innebär en röst för hållbar förvaltning av fastigheter och egendomar. 2. MPSK:s vision är att kyrkan är en aktiv part för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle. Viktigast för oss är därför de tre solidariteterna: Med världens alla människor oavsett religion, härkomst, sexuell läggning m.m. Med kommande generationer, så att de kan växa upp i samhällen utan de nuvarande problemen med klimat och hälsa. Med hela skapelsen. Kyrkan har ansvar för och ska värna skogen med varsam hand, som ökar dess motståndskraft. Kyrkan har ansvar för att marken och dess produkter lever upp till det som är ekologiskt hållbart. 3. Svenska kyrkan är en stor och viktig del av det svenska samhället, och har en stor del i att den medmänskliga kulturen utvecklas. I kriser, inte minst när många flyktingar anlänt till Sverige, Norrbotten, Luleå, har kyrkans dörrar stått öppna och välkomnat alla. Kyrkan är en mötesplats som gör det möjligt för alla att mötas. 4. Att stärka kvinnor och flickor och deras rättigheter. Att aktivt verka för alla människors lika värde, stärka de goda krafterna i de områden arbetet bedrivs.	1. POSK vill att personer med engagemang för kyrkliga frågor ska ingå i de beslutande organen. Vi är kyrkvårdar, körsångare och på andra sätt engagerade i församlingen. Vi vill att kyrkan ska vara fri från partipolitik. 2. Välkomnande gudstjänster som skapar gemenskap. Sång och musik för alla åldrar. Fortsätta att utveckla det ideella engagemanget i gudstjänster och övrig verksamhet. 3. Svenska kyrkan finns till för dig i din vardag, och för livets stora händelser. Som medlem stödjer du det sociala arbetet både lokalt i vår församling och ute i världen. Kom som du är, i kyrkan finns möjlighet till både engagemang och återhämtning. 4. Diakoni är centralt för kyrkan, och behoven är stora. Utmaningar är att bedöma vilka insatser som behövs bäst samt att ha tillräckligt med resurser, men också att samordna på ett effektivt sätt med andra aktörer.	1. Kyrkan är något som alla svenskar har någon slags relation till, som man besöker vid olika högtider oavsett tro eller ej. Kyrkan bär på ett tusenårigt kulturarv med kristna traditioner som vi värnar om och vill bevara. 2. Värna om de kristna värderingarna och traditionerna. Bevara kyrkobyggnader. Häva det stora medlemstappet i Svenska kyrkan, medlemmar behöver känna mer delaktighet. 3. En mindre politisk och mer medlemsstyrd kyrka kan få fler att engagera sig. Att vara medlem i Svenska kyrkan borde också innebära en möjlighet att vara med och påverka inte bara ett förpliktigande att betala kyrkoskatt. 4. Pandemin har lett till att många människor både unga och äldre mår dåligt, många känner psykisk press, isolering och ensamhet. Utmaningen i detta IT-samhälle blir att även finna de hjälpbehövande som står utanför teknologin.	1. Vi har en kristen värdegrund, som vi alltid har med i vårt arbete. Vi vill lyfta jämlikhet, jämställdhet, allas lika värde och solidaritetsfrågor. För oss är det viktigt att arbeta för en feministisk kyrka och vi vill leda kyrkan mer mot vänster. 2. Vi vill arbeta för en öppen och demokratisk folkkyrka, fri från främlingsfientlighet. Vi vill att kyrkan ska ha en tydlig roll i minskandet av sociala, ekonomiska och kulturella klyftor i samhället. Vi vill driva på kyrkans miljö- och klimatarbete. 3. För mig som troende är det viktigt att använda min möjlighet att som medlem i kyrkan, verka för det som är solidaritet och medmänsklighet. För mig är det att stötta och värna om alla människor och om vår jord, som ju är en del av skapelsen. 4. Den ligger i att nå fram till alla människor i behov av stöd och hjälp, även de som inte hittat till kyrkans verksamheter. Det handlar om människor i utsatthet, som både är födda i Sverige och som av olika skäl kommit hit.

Nederluleå församling

Snabbguide: åtta kandidater om fyra valfrågor

Foto: Viveka Österman, Veken

 Socialdemokraterna	 Borgerligt alternativ I SVENSKA KYRKAN	 Centerpartiet	 FRIMODIG KYRKA
 Arbetspartiet Social- demokraterna Anita Johansson Hallin	 Borgerligt alternativ Catarina Orrstjerd Grönlund	 Centerpartiet Urban Wikström	 Frimodig kyrka Anette Asplund
1. Vi vill ha en öppen folkkyrka där alla känner sig välkomna och värdefulla. Kyrkan ska vara en plats att mötas och växa. Kyrkans verksamhet ska vara tillgänglig för alla, ha fokus på barn och ungdom och ha ett inkluderande perspektiv. 2. I vår församling ska kyrkan vara en del av det sociala arbetet i byar och stadsdelar. Kyrkans internationella arbete ska värnas och utvecklas. Alla oavsett bakgrund, sexuell läggning, etnicitet, kön eller hudfärg ska behandlas lika i kyrkan. 3. Jag är medlem i kyrkan och engagerad i kyrkan som körmedlem, kyrkvärd och förtroendevald. Mina grundläggande värderingar speglas i min samhällssyn. Kyrkan är en demokratiskt styrd folkkyrka, för och med folket och bygger på medlemmars engagemang. 4. Människor har det svårt både socialt, psykiskt och ekonomiskt. I spåren av pandemin finns många drabbade. Vi ser ett ökat behov av de sociala och diakonala insatserna. Svårigheten blir att prioritera bland de behövande och att räkna till.	1. Vi är en opolitisk grupp med borgerliga värderingar som tycker du är lika viktig oavsett om du möter församlingen och kyrkan ofta eller bara ibland. Ledningen ska därför bestå av oss som är stolta över att vara del i kyrkans verksamhet och dess kärleksbudskap. 2. En folkkyrkas verksamhet ska vara anpassad till människan och möta oss vart vi än befinner oss. Säkerställa kyrkans framtid och dess samverkande plats i samhället. Utveckla kyrkans kulturbärande funktion och service. 3. Kyrkans budskap står för kärlek och trygghet och för att göra livet bättre. Församlingens arbete gör skillnad för många. Kyrkobyggnaden och vår kyrkliga tradition är viktig att bevara. 4. Utmaningen är att se och nå dem som behöver där de är. Vi tror på utåtriktad verksamhet. Covid har fått oss att inse vikten av att motarbeta ensamhet och utsatthet nu och i framtiden.	1. Centerpartiet och dess föregångare har i alla tider värnat om kyrkan, från att bygga och underhålla kyrkor och andra byggnader, få ihop erforderlig bemanning och att ekonomin är i balans. Vi fortsätter aktivt att ta upp viktiga sakfrågor för behandling i olika beslutsinstanser. 2. Vi vill prioritera att vidta åtgärder mot medlemstappet, att göra kyrkan mer synlig och relevant för människor, att öka barn och ungdomsverksamheten. 3. Svenska kyrkan är en viktig aktör i vårt samhälle. I dagens snabbt föränderliga samhälle erbjuder/behöver kyrkan engagerade medlemmar att diskutera, utveckla, förklara och försvara kyrkans syn på dagsaktuella och framtida frågor. 4. Att leva upp till samhällets förväntningar. Medlemstappet minskar kyrkans intäkter, samtidigt som alla kostnader stiger. Denna utveckling hotar på sikt kyrkans ekonomi och därmed även förutsättningarna för kyrkans sociala arbete, diakonin.	1. Kyrkan ska vara en frimodig kyrka som har Jesus i centrum i allt arbete. Detta visar sig i trohet till Bibeln, omsorg och öppenhet mot alla människor, ansvarsstagande för skapelsen, en iver att föra allt fler till en levande tro på Jesus Kristus. 2. Allt församlingsliv ska utgå från altarbordet och inte från sammanträdesbordet. Vi motsätter oss centralisering, stordrift och sammanslagningar. Den lokala församlingen ska alltid vara kyrkans bas. Den "politiska" kultur som präglar kyrkan idag. 3. I denna svåra tid behövs de som bidrar till att bevara tron, det kristna arvet och kulturen i vårt land, människor; vilka bärs av tron och hoppet. 4. Tunnare sociala skyddsnät ger större behov av diakonin. Det diakonala arbetet bör präglas av lyhördhet och fantasi så att man ser när nya behov uppstår. Uppmuntra och utrusta församlingsaktiva att hjälpa till i det arbetet.

Det är åtta nomineringsgrupper som ställer upp i valet till kyrkofullmäktige i Nederluleå församling. Totalt ska de dela på 25 platser, så kallade mandat. Här kan du läsa vad deras toppkandidater tycker i några olika frågor.

1. Varför ska man lägga sin röst på er?
2. Nämn tre områden ni vill prioritera de kommande fyra åren.
3. Varför ska man vara medlem och engagera sig i Svenska kyrkan?
4. Vad är den största utmaningen för Svenska kyrkans sociala arbete, diakonin?

Kyrkoval
19 SEP 2021

Foto: Viveka Österman, Veken

			
 Kristdemokrater i Svenska kyrkan Conny Sundström	 Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan Celina Falk	 Sverigedemokraterna Nils Rönnqvist	 Vänstern i Svenska kyrkan Elisabeth Johansson Hallin
1. Vi vill vara en levande kyrka för alla människor i vårt samhälle. Genom grupper för barn, unga, vuxna och naturligtvis olika typer av gudstjänster vill vi att kyrkan skall vara en läkande kraft i vårt samhälle och där evangeliet ger avtryck. 2. Barn och unga är kyrkans framtid, därför vill vi prioritera deras verksamhet. Vi vill också satsa på sång och musik för alla ur den rika psalm- och sångskatt som finns och som förenar oss till en lovsjungande kyrka. När människor drabbas av sjukdom är sjukhuskyrkans verksamhet med präst och diakoni mycket viktig, därför vill vi stärka den. 3. Som medlem i Svenska kyrkan kan vi många tillsammans stärka varandra i ett viktigt arbete med Jesus och evangeliet i centrum. 4. Diakonin kommer fortsatt att vara ett viktigt arbete. Vi lever i en tid med många trasiga människor i alla åldrar, därför vill vi förmedla tro, hopp, kärlek och varm gemenskap.	1. POSK vill att Svenska kyrkan ska vara en gemenskap som speglar Guds vilja i gudstjänst och liv och som talar tydligt om Jesus Kristus. Vi är engagerade i kyrkliga frågor och är aktiva i församlingen. Vi vill att kyrkan ska vara fri från partipolitik. 2. Gudstjänster och verksamhet att längta till! Musik, barn- och ungdomsverksamhet och ideellt engagemang är särskilt viktigt men också att aktivt jobba med att visa kyrkans relevans för att få människor att komma tillbaka till kyrkan efter pandemin. 3. Svenska kyrkan tillhör en världsvid gemenskap där du alltid är välkommen. Kyrkan finns där när det krisar, likväl som vid högtider och vardagsstunder. Som medlem stödjer du det omfattande sociala arbete kyrkan utför både lokalt och internationellt. 4. Diakonin handlar om att synliggöra och möta de behov som finns och att med Jesus som förebild möta våra medmänniskor. Det ska genomsyra allt, på alla nivåer. Diakonin är extra viktig i utmaningen att hitta sätt att vara kyrka och bidra efter pandemin.	1. Kort presentation: som 4–5-åring tog morfar med mig på pakethållaren på cykel så att jag fick följa med på högmässan på söndagarna. En femöring att släppa i kollektlåven, uppklädd och nyklädd, nykammad – jo jag hade hår då. På detta vis skapas traditioner som jag har haft nytta av. Alltså bevara och förstärk vår fantastiska tradition som finns i kyrkans verksamhet, dop, bröllop, allt hänger samman. Ett säkert kort för traditioners bevarande är en röst på Sverigedemokraterna. 2. Unga med psykisk ohälsa, brottsoffer samt pensionärer. Mängden av brottsoffer ökar i takt med våldet i olika skepnader så en stor insats krävs av samhällets alla instanser, kanske grupper som samlar upp personerna och ger stöd i olika former, särskilt utsatt grupp är pensionärerna. Vi måste värna om de äldre och finna former för stöd på alla tänkbara sätt. 3. Att vara medlem är för mig fullständigt självklart. Jag har mycket starka band till kyrkan, ju fler medlemmar vi är desto större kraft har vi att genomföra det som krävs för att genomföra våra åtgärder. 4. På lång sikt se bortom horisonten på vad som sker i vår omvärld och agera tidigt på svängningar i opinion.	1. Vill du att kyrkan ska vara öppen och välkomnande för alla människor så ska du absolut lägga din röst på oss i ViSK. Vi står alltid upp för alla människors lika värde och strävar efter att kyrkan ska ge hopp och ro åt alla som har det svårt. 2. Vi vill stärka kyrkans öppenhet och tillgänglighet för HBTQI-personer. Vi vill att kyrkan genom sitt ekumeniska arbete ökar toleransen för andra religioner. Vi vill att kyrkan, genom internationella nätverk, stöttar utsatta människor världen över. 3. Svenska kyrkan är en religiös organisation som står öppen för alla som söker stöd i livets dalar såväl som i dess toppar. Genom att vara engagerad medlem så bidrar du till att den stöttelearen finns kvar och utvecklas. 4. Vi ser att klyftorna ökar i samhället och det är något som kommer bli en stor utmaning för diakonin. Vi vill därför ge mer resurser åt Svenska kyrkans sociala arbete och på så vis utöka dess kontakt med samhällsinstitutioner.

Krönika Richard Marklund

Alla kan bidra till gott

Inte så sällan möter jag människor som helt plötsligt upptäckt Svenska kyrkans rika verksamhet i alla åldrar från vaggan till graven. Alltifrån det rika kör- och musiklivet till det enskilda samtalet.

Kyrkan är vi tillsammans och en bred majoritet av oss Luleåbor är medlemmar och bidrar till att vi kan vara närvarande på Sunderby sjukhus som sjukhuskyrkan, på Luleå tekniska universitet som Universitetskyrkan, på ungdomsvårdsanstalt och häkte på Porsön. Ja, listan på hur de flesta av oss bidrar till församlingsarbetet kan göras lång, men summan av kardemumman är att vi tillsammans bidrar till något gott.

Sista tidens nyheter har handlat mycket om pandemin, våld i samhället och om allvarliga klimatförändringar. Den viktigaste nyheten är ändå hela tiden att människan är en möjlighet och att vi tillsammans är en möjlighet till att göra gott på många sätt vilka utmaningar vi än möter. Svenska kyrkan vill vara en god kraft med andra goda krafter. Den är inte prästernas och biskoparnas kyrka utan den är de döptas gemenskap, en kyrka som styrs av medlemmar. Nu stundar ett kyrkoval och jag hoppas att du vill vara med och använda ditt medlemskap till att rösta fram bra förtroendevalda för att styra församlingen till att vara en öppen plats för alla. En plats där den himmelska matematiken får råda, där minst är störst och sist blir först. Ett sammanhang där evangeliet om en Gud som älskar oss bortom alla gränser blir tydligt och att alla kan få känna att de är älskade för sin egen skull. Ett livsutrymme där vi alla får vila i att vår längtan är nog för att kallas tro.

Jag hoppas att du får en bra höst. Varje årstid har sin tjusning. Våren, då allting prunkar och växer. Sommaren med värme, sol, bär och ledigheter. Hösten med sin höga och klara luft då allting avlövas. Vintern då nya knoppar bereder sig för att ge nytt liv igen. Jag tror att vi mår bra av årstider i våra liv.

Allt gott och välkommen att rösta i kyrkovalet.

*Richard Marklund,
kyrkoherde i
Nederluleå församling*

FOTO: ANDERS ALM

Volontärer sökes!

Ny dag, ny plats, nya möjligheter, så ser jag på mitt diakonala uppdrag. Så här under hösten efter en lång period av nedstängning och restriktioner börjar vi alla se en möjlighet att få träffas utanför den egna familjen. Vi är fortsatt rädda om varandra och håller avstånd men kan nu börja ses igen.

Just möten mellan människor är så livsviktigt, vi har helt enkelt behov av varandra, vi behöver alla lite omsorg av andra men vi har också alla olika gåvor som vi kan berika andras liv med.

Det diakonala uppdraget talar mycket om hur vi kan se andra och visa omsorg om varandra. Kanske har just du fått en gåva som du skulle kunna berika någon annans liv med. En timme, några timmar per år eller mer.

Ta kontakt med mig och berätta hur du skulle vilja att din församling, och i synnerhet Kyrkbyn och norra byarna – där jag är ny diakon – arbetade med diakoni och vårt gemensamma uppdrag att skapa mening, omsorg och se varandra.

Du når mig på telefon 0920-27 70 33 eller e-post birgitta.gronlundberg@svenskakyrkan.se. Om du vill kan vi träffas och talar vid.

Birgitta Grönlund Berg
Diakon i Kyrkbyns arbetslag

Livsviktiga samtal

I höst startar något som kallas Livsviktiga samtal i Sörbyakyrkan.

– Samtalen inspireras av WHO:s arbete med existentiell hälsa och modellen vi använder är ”Samtalskort om livs-mening, livsmod och livsglädje”. Varje ämne utgår ifrån hur du ser på livet, hur du känner, tänker och gör i ditt liv. Genom samtalet kan vi inspirera varandra. Vi träffas 9, 16, 23 och 30 september och 14 oktober kl. 18.30-20, berättar diakonen Susanne Larsson.

Anmälan senast onsdag 8 september till Susanne, 0920-27 70 73. Max åtta deltagare.

Skylt på graven

Nederluleå församling söker gravrättsinnehavare till flertalet gravplatser på Gammelstads kyrkogård där man inte anmält ny innehavare efter ett dödsfall/gravsättning. Finns det en skylt på den gravplats du är innehavare till, kontakta kyrkogårdsexpeditionen, 0920-27 70 10, nederlulea.kyrkogardsexp@svenskakyrkan.se. Om ingen ny innehavare hör av sig kommer gravplatsen att återgå till begravningsverksamheten, och stenen avlägsnas.

Grattis! Maria Löfgren, Luleå, vann boken ”Om jag skulle predika idag” som lottades ut i förra numret.

Kent Wisti och Susanne Dahl till Gammelstad i oktober

Äntligen blir det av – Kent Wisti och Susanne Dahl kommer till årets tacksägelsehelg i Gammelstad 8-10 oktober! Förra hösten ställdes tacksägelsehelgen in på grund av pandemin, men i år genomförs den med trygga avstånd, spritade händer och annan nödvändig omsorg.

FOTO: ANDERS NICANDER

Susanne Dahl och Kent Wisti kommer till tacksägelsehelgen i Gammelstad för samtal och utställning.

Kent Wisti är präst, bildkonstnär, författare och satiriker och Susanne Dahl, universitetspräst, skribent och återkommande röst i Morgonandakten i P1. Under lördagen får vi möta dem i Stadsökyrkan vid två tillfällen.

Utlottning. Vi lottar ut ett exemplar av boken *Vem såg mig då?* Vill du ha chans att vinna den, mejla namn och adress till kyrknyckeln.lulea@svenskakyrkan.se senast 1 oktober. Det går förstås lika bra att posta till Kyrknyckeln, Nederluleå församling, Box 42, 954 21 Gammelstad.

Texter och bilder som utgår från böckerna *Vem såg mig då?* och *Kyss* är helgens tema. Det blir bokförsäljning och signering under dagarna.

För att göra samtalen i Stadsökyrkan tillgängliga för så många som möjligt kommer de även att livesändas på Nederluleå församlings Facebooksida.

Tacksägelsehelgen börjar redan på fredag kväll kl. 18 med sinnesromässa i Nederluleå kyrka och avslutas med festmässa i Nederluleå kyrka på söndag kl. 11.

Helgens program i sin helhet finns på Nederluleå församlings webbplats.

Körkul i Kyrkbyn

I höst börjar Körkul i Kyrkbyn! Gruppen startar till att börja med i projektform, det vill säga fyra gånger som avslutas med en konsert under tacksägelsehelgen. Körkul med sång, lek, pyssel och enkel middag, vänder sig till barn i åldrarna 6–8 år. Träffarna hålls i Petrigården på Församlingsvägen 12 följande datum: söndag 12 september kl. 15-17, onsdag 22 september kl. 16-17, söndag 26 september kl. 15-17, söndag 3 oktober kl. 15-17.

Ledare för gruppen är musikern Kari Engesnes. Om det finns intresse är det möjligt att Körkul fortsätter i någon form efter projektets slut.

Fler körkul-grupper och barnkörers hittar du på församlingarnas webbplatser.

Knattekören

En kör för knattar börjar i Porsökyrkan tisdag 14 september kl. 17.30-18. Det är sång och musiklek för barn mellan 3 och 5 år. Ledare är pedagog Maria Fors och musiker Maria Sundén. Ingen avgift. Begränsat antal platser. Knattekören pågår till och med 26 oktober. Anmälan till Maria Sundén, 0920-27 70 86. Enkelt fika med kaffe och te för föräldrar.

FOTO: JOHANNES FRANSEN/IKON

Liten och stor

Liten och stor är en mötesplats för barn 0-5 år tillsammans med förälder eller annan vuxen. Vi leker, sjunger, fikar och pysslar. Det finns mikro för att värma barnmat.

Luleå domkyrkoförsamling

Måndagar kl. 9-12 i Hertsökyrkan.

Tisdagar kl. 13.30-16 i Örnäsets kyrka.

Torsdagar kl. 9-12 i Mjölkkuddsgården. Vardagsgudstjänst med barn- och babysång kl. 10.30-11 i Mjölkkuddskyrkan.

Nederluleå församling

Måndagar kl. 9.30-11.30 i Rutviks bygdegård och Stadsökyrkan.

Måndagar jämna veckor kl. 9.30-11.30 i Sundoms bygdegård.

Tisdagar kl. 9.30-11.30 i Porsökyrkan.

Torsdagar kl. 9.30-11.30 i Bergnäskyrkan och Sörbykyrkan.

Fredagar udda veckor kl. 09.30-11.30 i Brändöns missionshus.

Läs mer på församlingarnas respektive webbplatser och i Facebook-grupperna "Liten och stor i Luleå domkyrkoförsamling" och "Liten och stor i Nederluleå församling".

**Iltakirkko –
Vesper på finska.**

Onsdag 8 september

kl. 18 i Luleå domkyrka. Tule hiljenty-

mään hetkeksi. Luussa musiikkia, laulua, mietiskelyteksti ja rukouskynttilöiden sytytys. Iltakahvit ennen vesperiä klo 17.30 alkaen. Voit osallistua iltakirkkoon myös digitaalisesti facebookin kautta: facebook.com/groups/luulajansuomalaiset.

Vardagscafé i Stadsökyrkan torsdagar kl. 13–14.30. Start 9 september. Välkommen till en mötesplats med fika. Första torsdagen i månaden medverkar en gäst som sjunger eller berättar något. Fikaintäkterna går till Act Svenska kyrkan.

På Ordens och Psalmens vingar. Torsdag 9 september kl. 18.30 i Luleå domkyrka.

Kvällsmässa i Taizéanda. Torsdag 9 september kl. 18.30 i Örnäs kyrka. Begränsat antal personer i kyrkan.

Mässa i höstens tid. Söndag 19 september kl. 11 i Nederluleå kyrka.

Jag ville gå. Kvinnofrukost med sångerskan och låtskrivaren Anna Sellén. Lördag 25 september kl. 9–11 i Petrigården, Gammelstad. Kostnad 80 kr. Anmälan senast måndag 20 september till församlingsexpeditionen, 0920–27 70 00 eller via formuläret på webbplatsen svenskakyrkan.se/nederlulea/kvinnofrukost.

FOTO: VIVEKA ÖSTERMAN, VEKEN

Konsert i Örnäs kyrka, söndag 26 september kl. 15.

Gudstjänst med små och stora söndag 26 september i Sörby kyrkan kl. 10, i Nederluleå kyrka kl. 11 och i Porsö kyrkan kl. 17.

Mitt i vardagen i Stadsökyrkan tisdag 5 oktober kl. 17. Enkel måltid och samtal. Kostnad 30 kr. "Visa mig Herre din väg och gör mig villig att vandra

den". Tankar om pilgrimsvandring med diakon Ulrika Enström. Kvällen avslutas med vardagsmässa, en enkel och stilla gudstjänst kl. 18.

Sinnesromässa i Nederluleå kyrka fredag 8 oktober kl. 18. Mässan inleder tacksägelsehelgen i Nederluleå församling 8–10 oktober (läs mer på föregående sida).

Barnkörkonsert i Nederluleå kyrka lördag 9 oktober kl. 15.30.

Festmässa i Nederluleå kyrka söndag 10 oktober kl. 11.

Orgelkonsert med Kåre Nordstuga, konsertorganist. Luleå domkyrka söndag 24 oktober kl. 18.

Musik i världsklass. Konsert Lean on me. Stadsökyrkan lördag 30 oktober kl. 18. Sång av Bill Withers, Abba, Jersey

Boys, Bruce Springsteen med flera. Sommarkyrkan och Luleå River Choir under ledning av Lennart Johansson. Fri entré. Kollekt till Act Svenska kyrkan.

Konsert i allhelgonatid. Lördag 6 november kl. 16 i Nederluleå kyrka. Nederluleå kyrk kör och instrumentensemble under ledning av Andreas Söderberg.

Allt som jag känner. Konsert med artisen och låtskrivaren Tommy Nilsson. Fredag 12 november kl. 19 i Örnäs kyrka.

The music of the night. Det mesta av det bästa ur musikalens och folkmusikens värld. Stadsökyrkan lördag 13 november kl. 18. Eva Plumppu sopran, Åsa Bäcklin sopran, Mikael Strandelin tenor, Lennart Johansson baryton och piano. Fri entré. Frivillig gåva till Act Svenska kyrkan.

Det du ser här är endast ett axplock av det som händer i församlingarna. Tänk på att det i coronatider kan bli ändringar i program och verksamhet med kort varsel. Kolla alltid församlingarnas webbplatser eller appen Kirkguiden!

Din röst gör skillnad

Den 19 september är det kyrkaval. Då får du som medlem i Svenska kyrkan möjlighet att påverka färdriktningen för Sveriges största medlemsorganisation. Din röst i kyrkovalet ger dig inflytande över hur Svenska kyrkan utvecklas under den kommande fyraårsperioden.

Vad är viktigt för dig? Är det stöd till ensamma och utsatta eller mäktiga konserter under kyrkans valv? Verksamhet för barn och unga eller sopp-luncher för äldre? Söndagens gudstjänster eller att kyrkan höjer rösten i viktiga samhällsfrågor? Stöd i kris eller långsiktig bärkraft i livet?

Förväntningarna på kyrkan är höga, inte minst har pandemin visat detta. När vi inte har fått samlas i kyrkorummet har kyrkan flyttat ut i det digitala rummet. Aldrig har så många deltagit i gudstjänster, andakter och konserter som under pandemin. De existentiella frågorna om liv och mening har gjort sig påmind för oss alla. Nu gläds vi över att få mötas i församlingshem och kyrkorum igen,

även om digitala sändningar också är här för att stanna.

På de flesta orter finns en kyrka som är en del av Sveriges kulturarv. Den är också din. När du går över tröskeln kommer du hem, hem till Gud och hem till din kyrka. Svenska kyrkan förvaltar den så att den står kvar för dig och kommande generationer.

Att vara kyrka är att stå i ett uppdrag från Gud som djupast handlar om att visa på Guds kärlek till oss och allt skapat. Gud som delar vår mänskliga vardag, både i utsatthet och i livsglädje. Men uppdraget omfattar också hela skapelsen. Därför arbetar Svenska kyrkan intensivt med sitt bidrag i klimatomställningen så att vi alltmer lever i samklang med ekosystemen; brukar jorden i stället för förbrukar den.

Svenska kyrkan är en demokratiskt styrd organisation där ledamöterna i beslutande organ utses genom fria val. Du är med och väljer. Här finns utrymme för ett brett spektrum av uppfattningar i olika frågor. Kyrkan

är en trosgemenskap, inte en åsikts-gemenskap. Det som förenar oss är ett engagemang för kyrkan, att vi är döpta och att vi delar tron även om den kan se olika ut.

Din röst påverkar inte bara vardagen där du bor, du är också med och påverkar hur kyrkans arbete bedrivs i Luleå stift, på nationell nivå och även internationellt. Som medlem i Svenska kyrkan ingår du både i din lokala församlings gemenskap och i en världsvid kyrka. Du som enskild människa är värdefull, ditt liv och dina erfarenheter är betydelsefulla. Svenska kyrkan välkomnar alla människor som med sin tro och sitt engagemang vill ta ansvar i kyrkan.

Demokrati överlever inte av sig själv. Det krävs att vi som får rösta också använder oss av vår rösträtt. Så ta vara på möjligheten att rösta i kyrkovalet! Det behövs många människor som bärare av tro och engagemang.

Åsa Nyström
Biskop, Luleå stift

Återvändaren

Året är 1983. En trettonårig pojke hittas död i Luleälven. Allt tyder på att han har tagit sitt eget liv. Nästan tjugofem år senare återvänder polisen Erik Borg till Luleå och upptäcker en mörk hemlighet kring fallet. Det är upprinnelsen till Anders Sundkvist debutroman *Återvändaren*.

På senare år har det i bokvärlden börjat talas om en ny genre kallad Norrland noir, med författare som Stina Jackson, Karin Smirnoff och Nina Wähä. Den genren kan Anders Sundkvist inte beskyllas för att haka på. Snarare tvärtom, kanske var han egentligen först? Boken utspelar sig på två tidsplan där nutiden är satt till 2008. De första meningarna i boken präntade Anders ned det året, men det skulle alltså dröja till 2021 innan den var färdig.

– Jag har skrivit i perioder genom åren. Jag ska verkligen berömma mig själv att jag inte släppt taget.

Några år innan 2008 hade Anders, sedan länge bosatt i Stockholm, varit på besök i uppväxtens Luleå för begravningen av en barndomsvän. Det var då som idén till berättelsen började växa fram. Boken börjar likadant, huvudpersonen Erik Borg åter-

vänder till Luleå för att delta i begravningen av en barndomsvän.

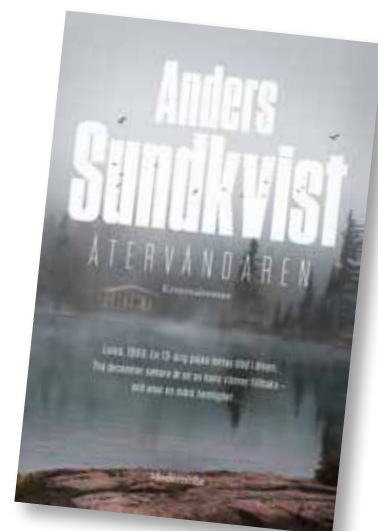
Att det blev en kriminalroman i Luleå har sin naturliga förklaring. Anders utbildade sig till journalist och flyttade tidigt till Stockholm. Genom åren har han ägnat sig en del åt kriminaljournalistik.

– Jag har alltid tyckt om att berätta berättelser och ville prova något nytt, om jag kunde uttrycka mig på annat sätt än på nyhetsspråket. Det kändes naturligt att använda deckarformen eftersom jag jobbat med dom frågorna.

Två hem

Trots över ett halvt liv i Stockholm är banden till Luleå starka. Han gör regelbundna återbesök där stugan i Lulnäset är en självklar magnet.

– Jag tycker det finns två hemma, det går nästan inte en dag utan att det

kommer minnen av händelser från Luleå.

Att han själv skulle återvända till sin barn- och ungdomsstad är inte aktuellt för närvarande. Anders är fortfarande mitt i sitt värv med en tjänst som ämnesredaktör på SVT nyheter. Av uppväxten i Luleå minns han ungdomstiden som spännande och formerande. Särskilt gymnasietiden på Hermelinsskolan.

– Jag gick på Norra Örnässkolan som var ganska tufft och sedan strålade vi samman på Hermelinsskolan från olika sammanhang. Vi diskuterade mycket. Om allas lika värde och om att få vara som man själv vill. Vi utvecklades som människor, vi satt i grupper om nätterna och pratade om känslor.

Barndomstiden däremot var bökigare.

– Det var det här med mobbning som man utsattes för och som man kanske utsatte andra för.

Luleåfeeling

Romanen *Återvändaren* har fått ett gott mottagande och Anders skriver redan på fler berättelser.

Många av händelserna i boken är inspirerade av den verklighet som han växte upp i.

– Det finns mycket fragment i berättelsen som jag har varit med om, men som är överdrivna i boken. I mina ögon och öron är det mycket Luleåfeeling i boken. Den känns väldigt norrbottnisk.

Text: Ulf Boström
Foto: Lena Koller

Anders Sundkvist valde att lämna Luleå i unga år. Men han återvänder regelbundet till sin uppväxtstad som blivit spelplatsen för hans romandebut *Återvändaren*.

Söndag 19 september är det val i Svenska kyrkan. Om du är medlem, 16 år och äldre, kan du rösta om hur du vill att Svenska kyrkan ska styras de kommande fyra åren.

Du kan välja att rösta i vallokalen på valdagen, förtidsrösta i en röstningslokal, rösta med bud eller brevrösta.

För ett år sedan inleddes arbetet med att säkra ett tryggt kyrkoval med anledning av pandemin. I samverkan med Folkhälsomyndigheten följs utvecklingen noga. Det kommer att finnas anvisningar för alla röstande i röstnings- och vallokalerna. Om du inte kan eller vill rösta i en lokal kan du brevrösta eller budrösta.

Val till tre nivåer

Kyrkovalen är egentligen tre olika val: till kyrkofullmäktige, till stiftsfullmäktige och till kyrkomötet. Det är de beslutande organ som styr församlingen eller pastoratet, stiftet och Svenska kyrkan på nationell nivå. Det motsvarar ungefär kommun, region och riksdag.

Nomineringsgrupper

De grupper som deltar i kyrkovalen kallas nomineringsgrupper. På kyrkovalens webbplats finns namnen på alla grupper och kandidater. På sidorna 8–11 i det här numret av Kyrknyckeln kan du se vad nomineringsgrupperna i Luleå domkyrkoförsamling och Nederluleå församling tycker i några olika frågor.

Röstkort

Alla som har rösträtt får ett röstkort som skickas ut till folkbokföringsadressen. Du bör ha fått ditt röstkort senast 1 september. Har du tappat bort ditt röstkort kan du beställa ett nytt här: svenskakyrkan.se/kyrkoval/rostkortet. Du kan också vända dig till din församlingsexpedition för att få ett nytt utskrivet.

Förtidsröstning

Förtidsröstning innebär att du röstar någon annanstans än i din vallokal. Du kan förtidsrösta i samtliga röstningslokaler i hela landet under perioden 6–19 september. Ta med ditt röstkort och legitimation.

Röstningslokaler i Luleå domkyrkoförsamling:

Kyrkogatan 7C i Luleå. Öppet dagtid måndag-fredag kl. 10-15 under valperioden.

Kvällsöppet onsdag 8 september och onsdag 15 september kl. 17-20.

Helgöppet lördag 11 september och lördag 18 september kl. 10-14 samt söndag 19 september kl. 12-20.

Röstningslokaler i Nederluleå församling:

Församlingsexpeditionen, Petrigården i Gammelstad.

Öppet dagtid måndag-torsdag kl. 10-12, 13-15 och fredag kl. 10-12 under valperioden.

Kvällsöppet onsdagar kl. 17-20.

Helgöppet lördag 11 september och lördag 18 september kl. 10-13 samt söndag 19 september kl. 9-11 och 13-20.

Lulavanskolan tisdag 7 september kl. 17-20

Klöverträskskolan torsdag 9 september kl. 17-20

Persöskolan tisdag 14 september kl. 17-20

Porsökyrkan tisdag 14 september kl. 17-20

Sörbykyrkan torsdag 16 september kl. 17-20

Bergskolan söndag 19 september kl. 13-17

Ett annat sätt att rösta i förväg är att **brevrösta**.

För detta behöver du ett brevrostningspaket som du kan få från din församlingsexpedition, stiftskansliet eller kyrkokansliet.

Om du inte har möjlighet att ta dig till vallokalen kan du **budrösta**. Att rösta via bud innebär att en person lämnar över dina röster i ett särskilt, igenklippt kuvert antingen på valdagen i din vallokal, eller som förtidsröstning i den församling du tillhör. Du behöver ett brevrostningspaket för att budrösta.

Genom att
rösta påverkar du vad
kyrkan ska göra lokalt,
regionalt och nationellt.
Vad tycker du att Svenska
kyrkan ska arbeta med?
Din röst är viktig!
[svenskakyrkan.se/
kyrkoval](https://svenskakyrkan.se/kyrkoval)

Rösta på valdagen

På valdagen den 19 september röstar du i den vallokal du tillhör (läs på ditt röstkort) eller i någon av röstningslokalerna som finns runt om i landet. Vallokalerna har bara öppet på valdagen. Ta med ditt röstkort och legitimation.

Vallokaler i Nederluleå församling, öppet kl. 13-20:

Petrigården (Petrisalén), Stadsökyrkan, Kråkbergsskolan, Porsökyrkan, Bergnäsökyrkan och Sörbykyrkan.

Vallokaler i Luleå domkyrkoförsamling, öppet kl. 12-20:

Edens Event & Festvåning på Nygatan 10 B, Örnäs kyrka, Hertsökyrkan, Björkskataskolans matsal och Mjölkuddskyrkan.

Valresultat

Vartefter de preliminära resultaten blir klara presenteras de på svenskakyrkan.se/kyrkoval.